

Tekmovalna disciplina westernskega jahanja

Reining

Besedilo: Tamara Ferme, mag. inž. zoot., in Tina Klemenčič, mag. biol. / Foto: Mateja Vesel

V času tekmovalnega premora si bomo pogledali nekatere osnove tekmovalnih disciplin in tekmovalna pravila. Westernska tekmovanja v Sloveniji potekajo v organizaciji SIQHA, ki je podružnica mednarodne organizacije AQHA. Medtem ko ima AQHA v osnovi discipline razdeljene na westernske, angleške, halter (na roki), walk-trot (korak-kas) in discipline za jahače z omejitvami, je v Sloveniji spekter tekmovalnih disciplin nekoliko zmanjšan.

Pri spinu se konj vrti okrog svojih zadnjih nog z veliko hitrostjo.

Na SIQHA tekmovanjih lahko tekmovalci tekmujejo v westernskih disciplinah horsemanship, reining, ranch riding, trail, western pleasure in showmanship at halter, ki smo ga v lanskem letu prvič vključili v točkovanje za

pokal SIQHA. Kategorija walk-trot je v Sloveniji prisotna le za jahače do 14 let v disciplini horsemanship. SIQHA tekmovanja potekajo po prilagojenih AQHA pravilih, vendar niso AQHA priznana tekmovanja, katerih točke bi beležila AQHA.

Reining

Reining je tekmovalna disciplina, zasnovana tako, da pokaže atletske sposobnosti konja, primerne za delo na ranču, v omejenem prostoru tekmovalne arene. V reining tekmovanju morajo tekmovalci izvesti enega

izmed odobrenih vzorcev. Reining je hitra disciplina, ki se izvaja v galopu z vmesnimi elementi. Vsak predpisan vzorec vključuje majhne počasne kroge v galopu, velike hitre kroge v galopu, leteče menjave galopa, obra- te na zadnjih nogah za 180 stopinj brez obotavljanja (rollback), serijo 360-stopinjskih obratov na zadnjih nogah na mestu (spin) ter hitro drseče zaustavljanje iz galopa (sliding stop). Jahač pri reiningu konja usmerja in z minimalnimi dejstvi popolnoma nadzoruje vse njegove gibe. Reining konji morajo biti voljni, vodeni ali nadzorovani z malo ali brez opaznega upora ter popolnoma vodljivi. Vsak gib, ki ga konj izvede samoiniciativno, se šteje za pomanjkanje nadzora.

Za tekmovanja je na voljo 20 odobrenih vzorcev, predpisanih s strani AQHA, za kategorijo L in včasih tudi youth, rookie and green. Vzorce v razpisu posamezne tekme za vsako kategorijo določi sodnik ali tekmovalni odbor SIQHA. Vsak par konj-jahač izvede zahtevani vzorec individualno. Z ocenjevanjem se prične takoj po vstopu v areno, še pred začetkom izvajanja vzorca. Vse napake, storjene pred začetkom izvajanja vzorca, se ocenjujejo enako kot med izvajanjem vzorca. Vsako odstopanje od predpisanega vzorca se šteje za pomanjkanje ali začasno izgubo nadzora in se negativno oceni glede na resnost odstopanja. Dodatne točke se dodelijo za gladko izvedbo, natančnost, odnos, odzivnost in vodljivost pri izvajanju različnih manevrov ob nadzorovani hitrosti.

Oprema jahača in konja

Oprema mora biti urejena in čista. Jahač mora biti oblečen v dolge hlače – kavbojke, srajco (zgornji del z dolgimi rokavi in ovratnikom), westernski klobuk in westernske škornje. Ostroge in chapsi so stvar izbire posameznika in niso obvezni. V vseh kategorijah je dovoljena uporaba čelade in zaščitnega jopiča, uporaba čelade je za mlajše od 18 let obvezna. Po lastni presoji lahko sodnik zaradi vremen-

Mlade konje in konje v razredih L, rookie in green se lahko jaha s snaffle brzdo.

V vsak reining vzorec so vključeni majhni počasni in veliki hitri krogi v galopu.

skih razmer priredi pravila oblačenja. Konji morajo biti opremljeni z westernskim sedlom in westernsko uzdo. Do petega leta starosti imajo lahko snaffle bit ali hakamore, konji od šestega leta starosti naprej pa morajo nositi kandaro (vzvodno brzdo) in morajo biti jahani enoročno, razen v razredih L, rookie in green, kjer je dovoljeno enoročno jahanje ne glede na uporabljeno brzdo ali starost konja, ter v kategoriji youth, kjer so tudi starejši konji lahko opremljeni s snaffle ali kandaro, vendar morajo biti v primeru rabe kandare jahani enoročno.

Različne zaščite nog (zvonci, bandaže, ščitniki) so v reiningu dovoljeni. Na tekmovanjih je prepovedana uporaba žičnatega podbradnega paščka, trebušnih bandaž, kovinskih bosalov, kovinskih oglavk, goga, drsečih vaje- ti, nosnikov in lonžirnih oglavk.

Potek tekmovanja in točkovanje

V disciplini reining vsak par, jahač-konj, vstopi v tekmovalno areno posamično in odjaha predpisan vzorec. Po koncu nastopa lahko sodnik zah-

Sliding stop je eden izmed najbolj atraktivnih elementov reininga.

Sodnik lahko po nastopu preveri stanje konja in ustreznost opreme.

teva pregled konja in opreme. Sodnik začne ocenjevati nastop takoj po prihodu v areno. Izhodiščna vrednost za ocenjevanje je 70 točk. Vsak element se oceni glede na povprečno oceno od plus 1,5 do minus 1,5, kjer pomeni -1,5 skrajno slabo, -1 zelo slabo, -0,5 slabo, 0 korektno, +0,5 dobro, +1 zelo dobro, +1,5 odlično. Ocene elementov se dodeljujejo ločeno od kazenskih točk.

Dve kazenski točki sodnik dodeli, če konj pade iz predpisanega hoda, se ustavi med izvajanjem spina ali roll-

-backa, pri vzorcih, če konj galopira pred centrom maneže pri vzorcih, ki zahtevajo vstop v koraku, če ne zagalopira pred prvim markerjem pri vzorcih, ki zahtevajo vstop v galopu, če konj ne preide v celoti določenega markerja, preden začne s stopom. Pet kazenskih točk pa par prejme, če jahač uporablja ostroge pred sedelnim pasom, če jahač uporabi roko za ustrahovanje ali pohvalo konja, če konj kaže očitno neposlušnost (brčanje, grizenje, vzpenjanje, skakanje, udarjanje) ali če se konj spusti na

karpalne ali skočne sklepe. Nadalje sodnik kazenske točke dodeli za napačen galop, za vsako četrtno kroga po eno kazensko točko, za prepozno menjavo galopa, če konj pri prehodu iz roll-backa ali pri menjavi galopa pade v kas, s kazenskimi točkami sodnik kaznuje tudi nezadostne ali prekoračene spine ter če je konj pri galopu, ki mu sledi sliding stop (run down), od roba maneže oddaljen manj kot 6 metrov, in če se konj spotakne. Z o točkami sodnik oceni tekmovalni par, če je tekmovalec uporabil več kot en prst (kazalec) med vajetmi, če je jahač uporabil obe roki na vajetih tam, kjer je obvezno enoročno jahanje, če se jahač ni držal predpisanega vzorca, pri vzorcih, ki se začnejo z galopom preko centra jahališča, če se tekmovalec popolnoma ustavi pred dosego prvega markerja, ko enkrat začne galopirati, ob težavah z opremo, ki povzročijo zamudo pri izvedbi vzorca; med drugim tudi če tekmovalec spusti vajet, ki se dotakne tal, medtem ko je konj v gibanju, ob upiranju ali neposlušnosti, ki povzroči zamudo pri izvedbi vzorca, ob pobegu konja ali težavah pri vodenju, ob kasu več kot pol kroga ali več kot polovico dolžine maneže, če jahač prekorači število spinov za več kot četrtno obrata, ob padcu konja ali jahača.

Sodnik lahko tekmovalni par diskvalificira v primeru zlorabe živali med ali pred tekmo, ob uporabi nedovoljene opreme, če tekmovalec ne razjaha in ne pokaže konja in opreme sodniku v pregled, ob neprimernem vodenju tekmovalca, če jahač s prosto roko popravi vajeti pred roko, ki drži vajeti. Sodnik ustrezno oceni tudi sledeče napake, vendar pa le te ne vodijo do diskvalifikacije: prekomerno odpiranje ust pri nošenju brzde, prekomerno žvečenje, odpiranje ust ali dvigovanje glave pri stopu, odsotnost gladkega, ravnega stopa na zadnjih nogah – poskakovanje ali stop vstran, konj ne menja galopa, konj predvideva dejstva, spotikanje, odstopanje vstran in prevračanje markerjev.

Za natančnejša pravila pogledjte:

AQHA rules and regulations 2025

Tekmovalni pravilnik SIQHA 2025 (objavljen bo do konca februarja 2025)